

KITI POŽYMIAI

PAPILDOMI BENDRI PREKYBOS ŽMONĖMIS POŽYMIAI

- Jų išvaizda rodo bendrą fizinį aplaidumą
- Atrodo, kad jie dažnai keičia gyvenamąją vietą
- Jie nėra užsiregistravę pas bendrosios praktikos gydytoją (angl. G.P), slaugytoją ar mokykloje
- Jie turi senų arba rimtų negydomų ar pavėluotai gydomų sužalojimų ir labai miglotai ar nenoriai aiškina, kaip šie sužalojimai atsirado
- Jie miglotai ir nenuosekliai aiškina, kur jie gyvena, dirba ar lanko mokyklą
- Prasta mityba
- Asmuo yra užsislendęs ir paklusnus

SEKSUALINIO IŠNAUDOJIMO POŽYMIAI

- Moterys lydimos iš savo gyvenamosios vietos iki savo darbo vietos ir atgal bei, atrodo, kad niekada neišeina į viešumą
- Moterys, dirbančios daug valandų, arba
- Moterys, dirbančios daug valandų, arba visiškai neturinčios išėjimų ar tik kelias
- Moterys, turinčios labai mažai drabužių, iš kurių didžioji dalis yra „seksualūs“
- Neturi grynųjų pinigų arba nebuvo matomos perduodant grynuosius pinigus kitiems asmenims
- Už maistą ir pan. sumoka kiti asmenys
- Paprašius neturi asmens tapatybės dokumento

IŠNAUDOJIMO DARBE POŽYMIAI

- Pavieniai asmenys ar asmenų grupė, gyvenanti pramoninės paskirties objektuose ir pan. bei retai arba niekada neišeinantys / neturintys tinkamos vietos miegoti / nevisavertės sąlygos arba perpildyta - t. y. 12 žmonių gyvena 2 miegamųjų name
- Bet kokie įrodymai, kad darbuotojai privalo sumokėti už įrangą, drabužius, maistą ar apgyvendinimą arba, kad dėl tokių priežasčių buvo atlikti atskaitymai
- Jie įžeidinėjami, išnaudojami, jiems grasinama ar prieš juos smurtauojama
- Niekada arba retai palieka gyvenamąsias patalpas dėl socialinių priežasčių

- Dirba pernelyg ilgą darbo valandą
- Baudos naudojamos drausmei palaikyti
- Priklausomybė nuo darbdavio dėl daugelio paslaugų, t. y. darbo, transporto, apgyvendinimo ir pan.
- Tinkamų drabužių, kurie reikalingi atlikti savo darbą, trūkumas
- Saugumo priemonės, skirtos laikyti žmones patalpų viduje

BUITINĖS TARNYSTĖS POŽYMIAI

- Gyvena su šeima, tačiau su šeima kartu nevalgo
- Nėra tinkamos vietos miegoti
- Valgyti pateikiami tik maisto likučiai
- Įžeidinėjami, išnaudojami, jiems grasinama ar prieš juos smurtauojama

INFORMACIJOS PATEIKIMAS

Škotijos policija

Tel. Nr.: **101** ir **skubios pagalbos telefonu 999**

„Šiuolaikinės vergovės pagalbos linija“ (angl. Modern Slavery Helpline)

Tel. Nr.: **0800 0121 700**

„Stabdyk nusikaltimą“ (angl. Crimestoppers) - anoniminiams pranešimams

Tel. Nr.: **0800 555 111**

NAUDINGI KONTAKTAI

Škotijos policijos nacionalinis kovos su prekyba žmonėmis skyrius (angl. Police Scotland National Human Trafficking Unit, **Scottish Crime Campus**), Gartosh
El. paštas: **SCDNationalHumanTraffickingUnit@scotland.pnn.police.uk**

Kovos su šiuolaikinės vergijos prekybos žmonėmis skyrius (angl. Modern Slavery Human Trafficking Unit (MSHTU))

- 24 val. per parą teikia konsultacijas taktiniais ir veiklos klausimais
Apsilankykite: <http://www.nationalcrimeagency.gov.uk/about-us/what-we-do/specialist-capabilities/uk-human-trafficking-centre>
Apsilankykite: www.modernslaveryhelpline.org/scotland
Pašto adresas: **MSHTU, PO Box 8000, London SE11 5EN**
El. paštas: **modern.slavery@nca.x.gsi.gov.uk**
Telefonas Nr. **0844 778 2406**

Kovos su vaikų išnaudojimu ir internetinės apsaugos centras (angl. Child Exploitation and Online Protection Centre (CEOP))

- turi specializuotą skyrių, skirtą kovai su prekyba vaikais
Apsilankykite: www.ceop.police.uk/

El. paštas: **enquiries@ceop.gov.uk**

Telefonas Nr.: **0870 000 3344**

Telefonas Nr.: **0370 496 7622** (visą parą)

JK Vizos ir imigracija (angl. UK Visas and Immigration (UKVI))

- žvalgybos ir imigracijos klausimais

Apsilankykite: <https://www.gov.uk/contact-ukvi>

Kovos su nusikaltėlių gaujomis ir priverstinio darbo įstaiga (angl. Gangmasters and Labour Abuse Authority (GLAA))

- išnaudojimas darbe

Apsilankykite: www.gla.gov.uk

El. paštas: **intelligence@gla.gsi.gov.uk**

Tel. Nr.: **0800 432 0804 / 0345 602 5020**

Prekybos žmonėmis informuotumo didinimo sąjunga (TARA)

- teikia paramą vyresnėms nei 18 metų moterims, kuriomis buvo prekiaujama seksualinio išnaudojimo tikslais, kurios buvo sugrąžintos iš visos Škotijos

Tel. Nr.: **0141276 7724**

Pagalba atvykėliams

- teikia paramą visiems kitiems suaugusiems asmenims, kurie buvo tapę prekybos žmonėmis aukomis. Jie veikia visoje Škotijoje.

Telefonas numeris dienos metu: **01418847900**

Telefonas numeris ne darbo valandomis: **01412128553**

El. paštas: **Scotland@migranthehelpuk.org**

Nacionalinis perdavimo mechanizmas (angl. National Referral Mechanism NRM))

Dėl išsamesnės informacijos ir formos prašome kreiptis į:

<http://www.nationalcrimeagency.gov.uk/about-us/what-we-do/specialist-capabilities/uk-human-trafficking-centre/national-referral-mechanism>

Jei jums reikalinga ši atmintinė kitu formatu, prašome susisiekti su Nacionaliniu kovos su prekyba žmonėmis skyriumi, kad aptartumėte aukščiau esančias sąlygas

PREKYBA ŽMONĖMIS

Neturi
išėjimų

Turi skolinių
įsipareigojimų

Pasai
Dokumentai
paimti /
laikomi

Nežino
adreso

ATPAŽINKITE ŽENKLUS

KAS YRA PREKYBA ŽMONĖMIS

Prekyba žmonėmis yra neteisėta prekyba žmonėmis ir jų išnaudojimas.

Nusikaltimą sudaro 2 sudedamosios dalys.

Veiksmas (kas yra atlikta) verbavimas, pervežimas, slėpimas, priėmimas, mainai ar šių veiksmų organizavimas arba palankesnių sąlygų sudarymas šiems veiksams atlikti.

Siekiant išnaudoti arba žinant, kad asmuo tikriausiai bus išnaudojamas – įskaitant prekybą žmonėmis prostitucijos tikslais ar kitomis seksualinio išnaudojimo formomis, priverstinį darbą, buitinę tarnystę / vergiją, organų pašalinimą ar nusikaltimo įvykdymo tikslais, tokiais kaip sukčiavimas išmokų srityje ar kanapių auginimas, ar aukščiau minėtų veiksmų derinys.

Šie du veiksmų deriniai sudaro prekybą žmonėmis. Šie veiksmai neturi būti vykdomi vieno asmens, juos gali atlikti daug skirtingų asmenų, tačiau jie turi būti vykdomi tikslingai ar žinant, kad assume tam tikru momentu bus išnaudojamas.

Kiekvienas asmuo, jaunesnis nei 18 metų, kurį siekiama išnaudoti prekybos žmonėmis tikslais, yra vaikas.

Prekybos žmonėmis auka neturi kirsti tarptautinių sienų, tačiau vos pajudėjęs iš vienos vietos į kitą Škotijoje ar JK išnaudojimo tikslais, to pakanka.

Išnaudojimo rūšys yra šios:

Išnaudojimas darbe
Seksualinis išnaudojimas

Buitinė tarnystė
Organų ėmimas persodinimui

Visų nukentėjusiųjų saugumui ir gerovei visada turi būti teikiama pirmenybė.

PREKYBA ŽMONĖMIS YRA „UŽSLĖPTAS“ NUSIKALTIMAS

Prekybos žmonėmis aukos greičiausiai nustatomos, kai susiduriama su jomis kitais reikalais, nes jos dažnai nenoriai bendradarbiauja su policija ir paramos tarnybomis, kad atskleistų, kas joms nutiko. Jos dažnai priverstos atlikti nusikaltimus juos kontroliuojančių asmenų vardu, tačiau šie požymiai gali padėti jums nustatyti, kad asmuo yra galima prekybos žmonėmis auka.

BENDRIEJI PREKYBOS ŽMONĖMIS POŽYMAI

- Pasą ar dokumentus laiko kiti asmenys
- Kiti asmenys kalba vietoje žmonių, su kuriais jūs kalbatės
- Baimės ar nerimo išraiška
- Pernelyg ilgus darbo valandas
- Didelis nepasitikėjimas teisėsauga ar valdžios institucijomis
- Asmuo turi suklastotus dokumentus
- Surastas vietoje / susijęs su vieta, galimai naudojama išnaudojimui
- Nežino adreso, kur jie dirba ar gyvena
- Prastos arba neadekvačios gyvenamosios patalpos
- Sužalojimai, akivaizdžiai atsiradę po užpuolimo
- Sužalojimai, akivaizdžiai atsiradę dėl suvaržymo priemonių
- Kyla sunkumų atgauti savo užmokesį
- Bet koks įrodymas apie vieno asmens ar grupės veiksmų kontrolę
- Asmuo elgiasi taip, lyg jam duotų nurodymus kitas asmuo
- Bijo pasakyti, koks yra jų imigracijos statusas

KITI POŽYMAI

- Visiškai negauna darbo užmokesčio arba labai mažą atlygį
- Neturi išeiginių
- Ribotas bendravimas su šeimos nariais
- Nėra galimybių gauti sveikatos priežiūrą
- Drausmė užtikrinama per bausmes
- Labai ribotas socialinis bendravimas
- Grasinimai būti perduotam valdžios institucijoms
- Grasinimai asmeniui / šeimos nariams
- Nepakankamos galimybės palikti darbo aplinką
- Patekęs į priklausomą situaciją
- Suvokimas, kad turi skolinių įsipareigojimų

PATARIMAI IR REKOMENDACIJOS PIRMIESIEMS TEIKIANTIEMS PAGALBĄ DARYKITE

- Nuvežkite nukentėjusiuosius į saugią vietą, kur jie jaustųsi patogiai, kad galėtų atskleisti informaciją
- Atskirkite galimus įtariamuosius nuo nukentėjusiųjų ir su pastaraisiais kalbėkite atskirai
- Jei nukentėjusiųjų yra daugiau, juos patalpinkite atskirai
- Įvertinkite ir suteikite medicininį / psichinės sveikatos gydymą
- Išsklaidykite teisėsaugos institucijų baimes ir pabandykite atkurti pasitikėjimą / užmegzti ryšį
- Ieškokite neverbalinio bendravimo ženklų ir kūno kalbos tarp nukentėjusiųjų ir įtariamųjų
- Būkite atidūs, nes nukentėjusysis gali kentėti nuo potrauminio streso sutrikimo arba gali turėti kitų traumų, kurias sukėlė psichinės sveikatos problemos
- Pasižymėkite bet kokį bendravimą tarp nukentėjusiųjų ir įtariamųjų
- Pagalvokite apie teismo ekspertizę ir, jei įmanoma, informuokite teisėsaugos institucijas apie tapatybės dokumentus, kelionės dokumentus, finansinę informaciją ir ryšių prietaisus
- Visada laikykitės į nukentėjusįjį orientuoto požiūrio, kai bendraujate su šiais, dažnai pažeidžiamais asmenimis
- Atsižvelkite į kultūrinės ar religines problemas, kurių gali turėti nukentėjusysis
- Suteikite nukentėjusiajam tiek informacijos, kiek tik galite
- Jei jūs esate pirmasis teikiantis pagalbą, užtikrinkite, kad NACIONALINIO PERDAVIMO MECHANIZMO (angl. NRM) forma būtų užpildyta per 48 valandas po susitikimo su galimu prekybos žmonėmis nukentėjusiuoju. Atkreipkite dėmesį, kad reikalingas suaugusių nukentėjusiųjų sutikimas. Vaikams sutikimas nereikalingas, o visiems nukentėjusiems vaikams turėtų būti pradėtas Nacionalinio perdavimo mechanizmo (angl. NRM) procesas
- Įmkitės veiksmų, kad užkirstumėte kelią tolesniam bendravimui tarp prekeivių žmonėmis ir nuo jų nukentėjusiojo (-ųjų), pasiūlydami paramą / pagalbą, įskaitant kitą apgyvendinimo vietą, mobiliųjį telefoną ir paramos tarnybas

NEDARYKITE:

- Nesinaudokite neoficialių vertėjų žodžiu paslaugomis - jie gali turėti slaptų ketinimų
- Nesielkite su nukentėjusiais kaip su įtariamaisiais ar imigracijos pažeidėjais
- Nesitikėkite, kad nukentėjusieji galės pateikti savo tapatybės ar kelionės dokumentus
- Nemanykite, kad visi dokumentai yra teisėti - patikrinkite!
- Nesitikėkite, kad nukentėjusieji iš karto atsiskleis. Kai kurie nukentėjusieji gali nežinoti, kad jais buvo prekiaujama, kai kuriems galėjo būti liepta meluoti ir kai kurie nukentėjusieji gali neatskleisti, informacijos nes jie vis dar bijo savo prekeivių
- Neteiskite nukentėjusiųjų, jei jie dirbo arba prisidėjo prie šių aplinkybių

PERDUOKITE INFORMACIJĄ!

- Išsami informacija apie dalyvaujančius asmenis / jų apibūdinimai
- Vieta
- Tautybė
- Informacija apie bet kokias naudojamas transporto priemones
- Kelionių maršrutai / būdai
- Naudojami dokumentai
- Bet kokia finansinė informacija
- Įdarbinimo būdas
- Būdai, naudojami kontroliuoti / manipuluoti nukentėjusiais

PRISIMINKITE, KAD PREKYBA VAIKU YRA VAIKO IŠNAUDOJIMAS

POLICE
SCOTLAND
POILEAS ALBA

The Scottish
Government
Riaghaltas na h-Alba